

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dictamen Illustrissimi ac Reverendissimi P. Mag. Fr.
Gabrielis Adarzo de Santander, Episcopi Viglevanensis,
Ad Interrogata respondens Circa Exclusivam, quandoque
à Principibus interpositam, ne ...**

Adarzo, Gabriel

Francofurti, 1660

[§. I.] An proponenda sit Exclusiva à Principe saeculari, ne determinata
persona Petri Thronum ascendat? An expediat Principi Christiano
satagere, ut ille in Ecclesiae Pontificem eligatur, qui Pacem ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10517

SECTIO PRIMA.

Utrum sit licitum Principi Sæculari Exclufivam proponere, ne aliqua determinata Persona Petri Thronum obtineat?

§. I.

Licet, & expedit Christiano Principi fat agere illum eligi in Summum Ecclesie Pontificem, qui pacem publicam foveat.

I. **D**ico primò: Licitum est Christiano Principi, maximè habenti Provincias diffitas & non contiguas, diligentiam adhibere per media licita, ut ille in summum Pontificem eligatur, qui toto pectore pro Pace publica incumbat, quâ mediâ vasalli sui quietam, ac tranquillam vitam ducant.

Probatur Conclusio: nam licitum est unicuique providere sibi de medijs necessariis ad sua conservanda: atqui præcipuum medium, ut Princeps conservet suas Provincias, est pax publica: ergo licet &c.

Tunc

Tunc ultra; sed Romanus Pontifex, pacem inquirens est medium maximè conducens ad eam inter Principes Christianos stabiliendam, & conservandam: unde Dominicus de Soto super cap. 12. epist. ad Roman. (quem sequuntur P. Franciscus Suarez disp. 13. de Bello. sect. 2. §. 23. & 24. & sect. 4. §. 33. & Castro Pallao tract. 6. de charit. disp. 5. puncto 2. num. 6.) dixit vix dari bellum justum inter Christianos Principes (intellige de bello aggressivo, non de defensivo) cum adsit medium sufficiens in Ecclesia ad eos componendos circa suum interesse, nempe Romanus Pontifex, quippe qui ad id habet auctoritatem, quàm Pater communis, & facultatem, quàm Princeps nobilissimus inter temporales: ergo licitè poterit Princeps satagere, quantum in se fuerit, ut ille Petri thronum obtineat, qui de publica Ecclesiæ pace sit futurus sollicitus.

Dixi in conclusione, *per media licita*, quia secundum omnes Doctores, non sunt facienda mala, ut bona eveniant.

Dixi, *maximè habenti Provincias dissitas, & non contiguas*, quia in talibus facilius oritur perturbatio, si adest qui vassallos sublevet; cum Principis præsentia, quæ eos in debita obedientia posset continere, juxta illud Spiritus Sancti *Proverb. cap. 20. Rex in intuitu suo dissipat*

A 2.

pat

pat omne malum, sit moraliter impossibilis ob Provinciarum distantiam & discontinuationem. Qua de causa Princeps, qui sic habet Provincias suas, majorem curam debet adhibere, ut ille in Pontificem eligatur, qui ut verus Ecclesiae Pater, sit sollicitus de pace inter Principes stabilienda & conservanda, mediaque disponat, quibus Regna in fuorum Principum obedientia consistant.

2. Dico secundo, non modo hoc est licitum Principi Christiano, sed etiam ad id tenetur jure naturae; item ex justitia, ex fidelitate, & ex charitate.

Probatur Conclusio, nam ea, quae competunt jure Naturae, & ea quae jure gentium injunguntur alicui, non sunt pure concessiva, & facultativa, sed etiam praecipitiva, ut docent Suarez, *lib. 2. de legibus cap. 18. Lorca 1. 2. disp. 7. de legibus. versic. quidam vir. Greg. Martinez, de legibus quest. 95. art. 4. Dubio unico, versic. quinta etiam. Pascualigius, Tomo 2. de doct. morali. disput. 84. Sect. 2.* Sed jure naturae & jure gentium injunctum est cuilibet Principi promoveri bonum publicum sui Regni, illudque defendere, ut notum est: Ergo ad illud promovendum tenetur Princeps.

3. Confirmatur autoritate S. Thomae. 2. 2. quest. 40. art. 1. in corp. ubi haec habet verba. *Cum autem*
cura

cura Reipublicæ commissa sit Principibus, ad eos pertinet Reipublicam Civitatis, Regni, seu Provincia sibi subdita, tueri, ad quæ verba Doctissimus noster Zumel, Salmanticensium Decus, Tractat. de justit. Question. 17. dub. 2. dixit in manuscriptis: pluribus titulis hoc spectat ad Principes, & graviter peccant omittendo, &c. Vide plura alia (& quidem pulchra) apud Zeballos, de cognitione per viam Violentia, Glossa 5. à numero 21. è quibus numer. 43. deducit ut legitimam, istam Consequentiam, Potest Princeps propulsare malum à subditis, ergo tenetur illud propulsare. Sed hoc magis roborabitur discurrendo per singulos titulos, de quibus in conclusione n. 2.

Et inprimis, quod Princeps ad id teneatur ex 4. justitia, probatur: nam cum Regia dignitas officium sit concessum in bonum Reipublicæ sibi creditæ, cap. Regum officium, 23. quest. 5. Arist. lib. 8. moral. cap. 10. & 11. D. Thomas de Regim. Principum cap. 6. & 11. debet Reipublicæ Princeps omnes suas operas, ut subditi quietam & tranquillam vitam agant, non secus ac œconomus illas debet Patrono: vnde Apostolus, 1. ad Timot. cap. 2. ait, obsecro vos fieri orationes pro Regibus &c. ut quietam, & tranquillam vitam agamus: quasi à Principis cura plena vitæ tranquillitas subditis eveniat: quorum (Teste Arist.) Reges servi sunt coronati. Hac de causa Principes apud Deum tace-

rentur, cum latrones suspendunt, homicidas, & seditiosos plectunt, ut docet D. Thomas *lect. 2. super cap. 3. epist. ad Rom. ibi*, non solum est licitum, sed etiam meritorium Principibus qui Zelo justitiæ vindictam exercent in malis, quia scilicet operantur ex obligatione sui officij, ad quam ex Justitia tenentur. Vide Petrum Hurtado, *disput. 169. de B. llo. sect. 5. §. 41.*

5. Quod verò ex Fidelitate ad id teneantur Principes: Probatum; nam Reges in sua coronatione sub juramento vovent, quòderunt solliciti de bono publico: ergo vel negandum est Pacem esse maximum Reipublicæ bonum, contra illud Silij Italici

Pax optima rerum,

Quas Homini novisse datum est.

Vel concedendum Principem ex fidelitate teneri ad illam totis viribus promovendam. Vide Fufcum, *Tractat. de visit. cap. 32.* Simanchas *de Repub. lib. 9. cap. 15. & 16.* Fragosum *1. p. lib. 5. disp. 12. num. 87.*

6. Quod denique ex charitate ad id ipsum teneantur Principes, suadetur: quia Princeps habet se ad Rempublicam, cui præest, veluti anima ad corpus, teste Seneca *lib. 1. de clement:* Item veluti civis, etsi nobilior, ad concives, teste Plutarcho *in Annibale:* Sed anima ex charitate, & justitia debet corpori victum, somnum &c. tanquam media pro sui conservati-

servatione, juxta Basilium *in Breviorib. Regul. regul.*
 128. Ricard. de S. Victore *de externis malis, tract. 2. cap. 7.*
 S. Thomam 2. 2. *quest. 146. art. 1. ad 3. & quest. 147.*
art. 1. ad 2. ergo. Præterea civis ex charitate, huma-
 nitate, & societate civili debet concivibus sedare
 lites, discordias componere, pacem inquirere, quâ
 omnes bene se habent, ex Chrysoftomo *homil. 24. ex*
Varijs: Immo si potest, & negligit, videtur injuriantem fovere,
ac esse participem culpæ ejus, cap. cum dilecto Filio, de sent. ex-
communicat. lib. 6. ergo Princeps, qui est velut anima
 Reipublicæ, & nobilior Civis in ea, tenetur ex
 charitate ponere omnia media pro Civium, & Rei-
 publicæ conservatione: atqui electio Pontificis pa-
 cem publicam inquirentis, & persequentis est me-
 dium maximè conducens ad publicum bonum, jux-
 ta dicta, numer. 1. ergo tenetur Princeps ex Justitia,
 fidelitate & charitate satagere, ut ille eligatur in
 summum Ecclesiæ Pontificem, à quo pax publica,
 maximè suarum Provinciarum, sperari possit:
 quod erat intentum secundæ
 nostræ conclusionis,